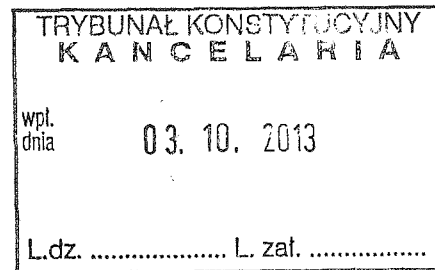

PG VIII TK 70/13

P 23/13

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku z pytaniem prawnym Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie II Wydział Cywilny, czy art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje zwrotu połowy opłaty od pozwu o rozwód w razie orzeczenia rozvodu na zgodny wniosek stron z winy pozwanego, jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. Konstytucji RP

– na podstawie art. 27 pkt 5 w związku z art. 33 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) –

przedstawiam następujące stanowisko

postępowanie w niniejszej sprawie podlega umorzeniu na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, wobec niedopuszczalności wydania wyroku.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie II Wydział Cywilny, postanowieniem z dnia 3 marca 2013 r. (sygn. akt _____), przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne, czy art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm., dalej: u.k.s.c.) w zakresie, w jakim nie przewiduje zwrotu połowy opłaty od pozwu o rozwód w razie orzeczenia rozwodu na zgodny wniosek stron z winy pozwanego, jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. Konstytucji RP.

Pytanie prawne sformułowane zostało na tle następującego stanu faktycznego.

A R. wytoczyła powództwo przeciwko M R. o rozwód, wnosząc jednocześnie opłatę od pozwu w wysokości 600 zł. Na rozprawie strony wniosły zgodnie o orzeczenie rozwodu z winy pozwanego, przy czym dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu Sąd ustanowił kuratora. W wyroku z dnia _____ lutego 2013 r. orzeczony został rozwód z wyłącznej winy pozwanego, od którego Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę _____ zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Przedmiotem pytania prawnego jest art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b u.k.s.c., który nakazuje sądowi (z urzędu) zwrócić połowę uiszczonej opłaty od pozwu o rozwód (lub separację) w razie orzeczenia rozwodu (lub separacji) na zgodny wniosek stron bez orzekania o winie – po uprawomocnieniu się wyroku. Z treści zaskarżonego przepisu wynika, że nie przewiduje on zwrotu połowy uiszczonej opłaty od pozwu, gdy w wyroku sąd orzekł co do winy za rozkład pożycia.

Sąd pytający zakwestionował zaskarżony przepis w zakresie braku obowiązku zwrotu połowy opłaty uiszczonej od pozwu o rozwód w sprawie, w której wydane orzeczenie uwzględnia zgodne wnioski stron o orzeczenie rozwodu z winy strony pozwanej.

W ocenie Sądu jest to pominięcie ustawowe, które „uchybia sprawiedliwości proceduralnej chronionej art. 45 ust. 1 Konstytucji, a istniejące w tym zakresie wyłączenie nie ma uzasadnienia w postanowieniach art. 31 ust. 3 Konstytucji” (str. 3).

Postępowanie w niniejszej sprawie podlega umorzeniu z następujących powodów.

Warunkiem skutecznego wniesienia pytania prawnego jest spełnienie m.in. warunków formalnych określonych w art. 32 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym. Zgodnie z tym przepisem, pytanie prawne nie tylko musi odpowiadać wymaganiom dotyczącym pism procesowych, ale także zawierać:

- 1) wskazanie organu, który wydał kwestionowany akt normatywny;
- 2) określenie aktu normatywnego lub jego części;
- 3) sformułowanie zarzutu niezgodności kwestionowanego aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą;
- 4) uzasadnienie postawionego zarzutu, z powołaniem dowodów na jego poparcie.

W przypadku uznania, że pytanie prawne nie spełnia któregokolwiek z wymienionych wymagań, postępowanie ulegać powinno umorzeniu z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

Niewątpliwie oceniane pytanie prawne spełnia spośród wymienionych przesłanek przesłankę pierwszą i drugą.

Można także uznać, że spełniony został wymóg formalny w postaci sformułowania zarzutu, o którym mowa w przesłance trzeciej.

Sąd zakwestionował bowiem konstytucyjność art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b u.k.s.c. w zakresie, w jakim przepis ten nie przewiduje (pomija) zwrot połowy opłaty od pozwu o rozwód w razie orzeczenia rozwodu na zgodny wniosek stron z winy pozwanego, domagając się kontroli jego zgodności z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Uzasadnione wątpliwości budzi natomiast spełnienie przesłanki czwartej, a więc uzasadnienie zarzutu niekonstytucyjności z powołaniem dowodów na jego poparcie.

Sąd Okręgowy w Warszawie zarzucił, że „funkcjonujące pominięcie ustawowe uchybia sprawiedliwości proceduralnej chronionej art. 45 ust. 1 Konstytucji a istniejące w tym zakresie wyłączenie [obowiązku zwrotu połowy opłaty od pozwu w sprawie, w której orzeczenie uwzględnia zgodne wnioski stron o orzeczenie rozwodu z winy strony pozwanej – przyp. wł.] nie ma uzasadnienia w postanowieniach art. 31 ust. 3 Konstytucji”.

W treści uzasadnienia pytania prawnego trudno doszukać się argumentów służących wskazaniu, w jaki sposób zarzucane pominięcie ustawowe „uchybia sprawiedliwości proceduralnej”, a także na czym polega nieproporcjonalne ograniczenie konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji) po stronie powodowej, zwłaszcza w aspekcie wydanego wyroku w sprawie o rozwód, w którym Sąd zasądził od pozwanego zwrot kosztów procesu na rzecz powódki.

O tym, że twierdzeń zawartych w uzasadnieniu pytania prawnego nie można postrzegać w kategoriach dowodów popierających zarzut, świadczą wypowiedzi, w których jest mowa o braku „jakiegokolwiek racjonalnego uzasadnienia” czy o tym, że „[n]iezrozumiałe jest ograniczenie” zwrotu części opłaty od pozwu jedynie do przypadku orzeczenia rozwodu na zgodny wniosek stron bez orzekania o winie, co przewiduje art. 79 ust.1 pkt 3 lit. b u.k.s.c.

W sytuacji gdy przedmiotem zaskarżenia jest tzw. pominięcie ustawodawcze – jak to ma miejsce w niniejszej sprawie – uzasadnienie zarzutu nie może być oparte na wskazaniu, że rozszerzenie zakresu zastosowania danej normy byłoby trafniejsze, korzystniejsze i z pewnego punktu widzenia pożądane, ale na przedstawieniu argumentów zmierzających do wykazania, że pomiędzy materią unormowaną w danym przepisie a materią pozostawioną poza jego zakresem zachodzi jakościowa tożsamość skutkująca koniecznością

zapewnienia w równym stopniu realizacji konstytucyjnych wolności i praw dla określonej grupy podmiotów (vide – postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 listopada 2010 r., sygn. akt P 45/09, OTK ZU nr 9/A/210, poz. 125).

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wielokrotnie podkreślano – także w odniesieniu do pytań prawnych – że podmiot inicjujący postępowanie przed Trybunałem zobligowany jest dostarczyć argumentów pozwalających na obalenie domniemania konstytucyjności norm prawnych. Pytanie prawne, w którym sąd ograniczyłby się do wyrażenia przekonania o niezgodności przepisu z Konstytucją, bądź wskazania istniejących w tej kwestii wątpliwości, nie może podlegać rozpoznaniu przez Trybunał. W żadnym bowiem przypadku podmiot inicjujący postępowanie nie może ciężar dowodzenia przerzucać na Trybunał (vide – wyrok z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. P 13/12 http://www.trybunal.gov.pl/OTK/teksty/otk/2013/P_13p12.doc).

Mając zatem na uwadze, że Sąd pytający nie przedstawił konkretnych argumentów (dowodów) przemawiających za niekonstytucyjnością art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b u.k.s.c., w zaskarżonym zakresie, pytanie prawne nie spełnia wymagań określonych w art. 32 ust. 1 pkt 4 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym i w związku z powyższym postępowanie powinno ulec umorzeniu na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, z uwagi na niedopuszczalności wydania wyroku.

Z tych względów, wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego
Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego